

LÄNSSTYRELSEN
 Älvsborgs län
Miljö och planenheten
 Handläggare, direktval
 Johan Larsson
 Tel 0521-27 01 95

BESLUT
 Datum
 1994-12-12

Diarienummer
 231-2213-94
 21-203

Enligt sändlista

Bildande av naturreservatet Risveden etapp 2

Uppgifter om naturreservatet

Benämning:	Risvedens naturreservat etapp 2
Kommun:	Ale
Socken:	Skeplanda och Kilanda
Läge:	35 km NO Göteborg 10 km Ö Älvängen 22 km N Lerum
Kartor:	Topografisk karta 7B NO, Ekonomisk karta 071 68, Vandringskarta över södra Risveden (OK Alehof/Västkuststiftelsen 1990-92)
Gränser:	Se beslutslista, bilaga 2, där gränsen är ytterkanten av den kraftigt punktstreckade linjen
Fastigheter och ägare:	Se förteckning i bilaga 3
Areal:	184 ha, varav 104 ha barrskog, 57 ha myr, 1 ha substratdominerad mark och 22 ha vatten
Naturvårdsförvaltare:	Stiftelsen för Västsvenska Fritidsområden

Beskrivning av området

Naturförhållanden

Det föreslagna reservatet omfattar Stora Kroksjön och omkringliggande område i Ale kommun och utgör en del av kärnan i det omfattande Risvedenområdet. Risveden är ett förhållandevis opåverkat och varierat barrskogslandskap som är mycket representativt för Västsverige.

Området präglas av en mosaik av barrskog, fukthedar och kärr. Stora Kroksjön är en

näringsfattig sjö, till större delen kantad av flacka stränder. Längs den norra stranden stupar berget dock brant ner i sjön. Några jättegrytor finns i branten. Nivåskillnaderna inom området är måttliga, omkring 35 meter.

Området torde för hundra år sedan till största delen ha varit mer eller mindre trädlös mark, närmast av ljunghedskaraktär. På kartan från 1840-41 betecknas stora delar av området som ”bergbunden ljunghed”. Efter spontan igenväxning präglas markerna idag av en olikåldrig naturskog med en äldre vidkronig tallgeneration och en något yngre trädgeneration med främst gran och björk. Riklig förekomst av avdöende en vittnar om tidigare stadier med ett mera öppet landskap. Skogen har nu börjat att självgallra och torrakor och lågor av framförallt tall förekommer talrikt.

Skogsbruk har i modern tid bedrivits i mycket begränsad omfattning. Två smärre planteringar av gran respektive tall finns i den sydvästra delen av området. Nordost om Stora Kroksjön har ett mindre hygge tagits upp och lämnats för spontan föryngring.

Skogen utgörs till större delen av barrblandskog med tall som dominant och med inslag av gran och björk samt lokalt asp, oxel och ungplantor av ek. I övrigt förekommer partier med hållmarkstallskog och sumptallskog.

De många kärren är karaktärsgivande för området. Såväl trädbeväxta som öppna kärr är vanliga, liksom smala kärrdråg dominerade av högvuxen pors. På många ställen kantas kärren av små sluttande fukthedar, rika på blåtåtel och myrlilja. I västra kanten av området finns ett större kärrkomplex, Långemossen, med anmärkningsvärt rik förekomst av myrlilja och fläckigt nyckelblomster.

Stora Kroksjön är reglerad genom två dämmen i södra änden av sjön. Sjön kalkas vartannat år med statsbidrag enligt den regionala kalkningsplanen för Älvsborgs län.

Floran är i huvudsak karakteristisk för ett västsvenskt barrskogsområde med inslag av kärr och sumpdråg. Utpräglade västliga arter är väl företrädade i området. Sålunda är myrliljan mycket talrik. Andra västliga arter som är vanliga i området är klockgentiana, klocklång, vågig sidenmossa, grov hakmossa och falsk vitmossa.

Av hotade växtarter har noterats granspira (hotkategori 4).

Växtarter i området som av länsstyrelsen klassats som hotade i länsperspektiv är klockgentiana och strandlumm.

Fågelfaunan kännetecknas av typiska barrskogsarter, av vilka kan nämnas tjäder (hotkategori 4), orre, skogssnäppa, pärluggla, sparvuggla och nattskär.

På klockgentiana har ägg av alkonblåvinge (hotkategori 2) påträffats.

Av övrig fauna kan nämnas mård, snok (hotkategori 4) samt grod- och paddlek vid södra änden av Stora Kroksjön.

Friluftsliv

Stora Kroksjön ingår i Stora Kroksjöns-Abborresjöns fiskevårdsområde och besöks årligen av tusentals sportfiskare. Isättning av fisk ombesörjs av Abborresjöns

fiskevårdsförening. En stig leder runt sjön. Vissa avsnitt längs stigen är spångade. I övrigt saknas stigar inom området. Bilväg tangerar området i norr. I söder är avståndet till bilväg cirka 400 meter.

Runt Stora Kroksjön finns tre vindskydd med iordningställda eldplatser. I övrigt saknas anordningar för friluftslivet.

Höjdpartiet omedelbart norr om sjön erbjuder en storslagen utsikt över sjön och den omgivande skogen. Den naturskogsartade, myrrika och stiglösa terrängen väster om sjön ger rika möjligheter till vildmarksupplevelser.

Ärendets beredning

Det föreslagna reservatet ingår i område av riksintresse för naturvård och friluftsliv. Sådana områden skall enligt 2 kap 6 § naturresurslagen skyddas mot åtgärder som kan påtagligt skada naturmiljön. I länets naturvårdsplan betecknas de centrala delarna av Risveden, bl a innefattande området kring Stora Kroksjön, som område med särskilt högt naturvärde. Långemossen har i våtmarksinventeringen åsatts högsta skyddsvärde (klass 1) och Käringmossen näst högsta värde (klass 2).

Ale kommun har i sin översiktsplan 1992-03-20 angivit att området har särskilda naturvärden och att de bör säkerställas genom restriktiv inställning till förändringar som hotar naturvärdena.

Risvedens naturvärden och behov av skydd uppmärksammades tidigt. 1963 föreslogs i regionplanen för Göteborg med omgivning att Risveden skulle ges erforderligt skydd för att säkerställa områdets kvaliteter för naturvård och friluftsliv.

Inventeringar av Risveden genomfördes 1974 i länsstyrelsens regi, varvid de för naturvärden viktigaste områdena avgränsades. Stora Kroksjöområdet ingår i ett av de utpekade områdena. De berörda kommunerna genomförde under 1979-82 en särskild utredning om markanvändningen i Risvedenområdet.

Ett 109 hektar stort område omedelbart öster om det nu föreslagna reservatet avsattes den 17 mars 1986 som naturreservat.

Kommunfullmäktige i Ale kommun hemställde den 3 april 1989, efter att arbetsföretag såsom slutavverkning av skog och vägdragning aviserats, om tillfälligt skydd för skogsområdet kring Stora Kroksjön. Länsstyrelsen beslutade den 5 juni 1989 om tillfälliga förbud under tre år enligt 11 § naturvårdslagen för det aktuella området. Det interimistiska förordnandet förlängdes genom länsstyrelsens beslut den 22 juni 1992 och den 22 juni 1993, enligt det senare beslutet till att gälla till den 15 juni 1994.

Överläggningar om den planerade reservatsbildningen har skett vid ett flertal tillfällen, bl a den 13 augusti 1991, då företrädare för markägaren, kommunen, naturskyddsföreningen, fiskevårdsföreningen, Västkuststiftelsen och länsstyrelsen deltog.

Under 1993 har skogsvärderingar utförts och överläggningar om ersättning påbörjats. Kommunstyrelsen beslutade den 14 september 1993 att kommunen är beredd att

tillskjuta vissa medel för tillskapandet av ett naturreservat.

Förslag till beslut om bildande av naturreservat remitterades den 11 mars 1994. I enlighet med naturvårdsförordningens bestämmelser har berörda sakägare förelagts att inkomma med eventuella erinringar mot förslaget. Någon erinran mot reservatsbildning har ej inkommit. Däremot har erinringar eller synpunkter framförts rörande bl a inskränkningar i jakträtten, rättsläget angående regleringen av Stora Kroksjön och möjligheten till underhåll av kraftledningsgata.

Ett möte med företrädare för Kilanda jaktsällskap, varvid föreslagna inskränkningar i jakträtten och föreslagen rivning av jaktorn diskuterades, hölls på länsstyrelsen den 7 juni 1994.

Med anledning av det föreslagna förbudet att utan länsstyrelsens tillstånd reglera Stora Kroksjön har länsstyrelsen under oktober 1994 låtit utreda värdet av det produktionstillskott vid befintlig respektive planerad kraftanläggning vid Kilanda som en återupptagen reglering av Stora Kroksjön skulle medföra. Utredningen ger ett grovt mått på vilken intrångsersättning som kan bli aktuell vid förvägrat tillstånd att reglera sjön. I det sammanhanget måste även de kostnader som är förenade med upprustning och löpande underhåll av dammen vägas in. Länsstyrelsen avser att snarast utreda den frågan.

Den 27 oktober 1994 gjorde länsstyrelsen och innehavaren av regleringstillståndet ett gemensamt besök vid regleringsdammen. Härvid diskuterades möjligheterna att träffa en frivillig överenskommelse om att tillståndsinnehavaren mot viss ersättning avstår från att reglera sjön.

Vid länsstyrelsens slutliga behandling av ärendet har vissa ändringar gjorts avseende utformningen av föreskrifter och skötselplan.

Länsstyrelsens bedömning

Enligt länsstyrelsens mening är naturvärdena i området kring Stora Kroksjön av sådan karaktär att området utgör ett allmänt intresse för naturvärden i länet. Länsstyrelsen gör den bedömningen att områdets naturvärden bäst kan ges långsiktigt skydd genom bevarande som naturreservat. Härigenom tillgodoses intentionerna i kommunens översiktsplan och naturresurslagens bestämmelser om en från ekologisk, social och samhällsekonomisk synpunkt god hushållning med mark och vatten.

Ingen remissinstans har motsatt sig reservatsbildning. Smärre erinringar och synpunkter har, i den slutliga behandlingen av ärendet, i allt väsentligt kunnat tillgodoses utan att reservatets ändamål äventyras.

I fråga om tillåtligheten av jakt inom reservatet gör länsstyrelsen följande bedömning.

Naturreservatets ändamål är bl a att trygga möjligheterna till friluftsliv.

Utövande av jakt innebär enligt länsstyrelsens uppfattning vissa begränsningar för andra kategorier av friluftsliv. Människor kan känna obehag eller rädsla inför att besöka ett skogsområde under pågående jakt eller undvika att besöka området av

hänsyn till jakten. Generellt finns därför skäl att, inom ett naturreservat som avsätts med friluftslivet som motiv, överväga inskränkningar i rätten till jakt. Genom en begränsning av antalet viltarter som jagas kan såväl den tid under året som antalet tillfällen då jakt bedrivs, och då hund får släppas lös, begränsas.

I det förevarande fallet är, med undantag för sportfisket vid Stora Kroksjön, antalet besökare i området idag förhållandevis lågt. Mot den bakgrunden gör länsstyrelsen den bedömningen att viss jakt kan bedrivas i området utan påtagliga olägenheter för friluftslivet. Vid en avvägning mellan de berörda intressena anser länsstyrelsen emellertid att jakten bör begränsas till de ekonomiskt viktigaste viltslagen, nämligen älg och rådjur. Med hänsyn till det idag förhållandevis låga besökarantalet i området finner länsstyrelsen att jakt tills vidare bör kunna bedrivas även under helger.

Kilanda jaktsällskap har framhållit att man väljer sina pass med omdöme och med hänsyn till allmänheten. Länsstyrelsen förutsätter att detta innebär att man - i synnerhet under helger - undviker att jaga nära Stora Kroksjön, där det stora flertalet av besökarna i området vistas.

Länsstyrelsen avser att följa utvecklingen och vid översyn av föreskrifterna göra ett förnyat övervägande i frågan om i vilken omfattning jakt är förenlig med reservatets ändamål.

Grund för beslutet

Området har allmänekologisk betydelse som naturskog uppkommen genom spontan igenväxning av en ljunghedsliknande utmark samt genom förekomsten av orörda myrar.

Området är botaniskt och växtgeografiskt intressant genom förekomsten av för Västsverige karakteristiskt utbildade naturtyper och rik representation av västliga florainslag samt genom förekomsten av arter som missgynnas av modernt skogsbruk.

Området är zoologiskt intressant genom att det hyser en relativt artrik barrskogsfauna.

Området har betydelse för friluftslivet genom de goda förutsättningarna för fritidsfiske samt för naturstudier och vildmarksbetonade naturupplevelser.

Området utgör ett värdefullt komplement till det befintliga naturskogsreservat som angränsar i öster. Den skyddade arealen ökar från 109 till 293 hektar.

Områdets naturvärden och dess kvaliteter för friluftslivet är i hög grad knutna till områdets orördhet. Förutsättningen för att de värden som angetts ovan skall bestå är att området undantas från skogsbruk och annan exploatering.

Länsstyrelsens beslut

Det område som begränsas av en punktstreckad linje på bifogad karta (bilaga 2) bör av skäl som ovan nämnts särskilt skyddas på grund av sin betydelse för kännedomen om landets natur samt väsentliga betydelse för allmänhetens friluftsliv.

Länsstyrelsen förklarar med stöd av 7 § naturvårdslagen det område, som på bifogad karta (bilaga 2) begränsas av en punktstreckad linje, som naturreservat.

Naturreservatets namn skall vara Risvedens naturreservat, etapp 2.

Ändamålet med reservatet skall vara att bibehålla ett opåverkat skogsekosystem samt att därigenom bevara förutsättningarna för ett rikt växt- och djurliv och för vildmarksupplevelser.

Föreskrifter för naturreservatet

För att trygga ändamålet med naturreservatet förordnar länsstyrelsen med stöd av 8-10 §§ naturvårdslagen och 9-10 §§ naturvårdsförordningen att följande föreskrifter samt bestämmelser om naturvårdsförvaltningen skall gälla.

Föreskrifterna träder i kraft den 23 januari 1995.

A. Föreskrifter enligt 8 § naturvårdslagen om inskränkningar i markägares och annan sakägares rätt att förfoga över fastighet

Utöver vad som gäller enligt andra författningar är det förbjudet att

1. uppföra byggnad, anläggning eller anordning; dock får vissa anordningar uppföras efter tillstånd av länsstyrelsen enligt A 13 och A 14 nedan;
2. anlägga väg eller parkeringsplats;
3. bedriva någon form av täktverksamhet;
4. anordna upplag annat än tillfälligt i samband med reservatets skötsel;
5. spränga, schakta, dika, tippa eller fylla ut;
6. dra fram mark- eller luftledning;
7. gödsla;
8. använda kemiskt eller biologiskt bekämpningsmedel;
9. uppföra mast, antenn eller liknande anordning;
10. slutavverka skog, gallra, röja, upparbeta vindfälle eller torraka eller utföra beskogningsåtgärd;
11. framföra motordrivet fordon i terräng, med undantag för körning som behövs i samband med skötseln av reservatet;
12. framföra motordriven vattenfarkost; dock får, i samband med isättning av fisk, sådan farkost användas efter tillstånd från länsstyrelsen enligt föreskrift A 20

nedan.

Vidare är det förbjudet att utan länsstyrelsens tillstånd

13. anlägga stig eller spång eller vedförråd;
14. uppföra torrtoalett eller ställa upp soptunna;
15. kalka;
16. ändra nivån på tröskeln i utskovet av regleringsdammen i Stora Kroksjön, vilken tröskel utgörs av ett skibord placerat med övre kanten 130 centimeter under dammens krön, eller på annat sätt ändra rådande dämningförhållanden i sjön.
17. dikesrensa;
18. plantera in för trakten främmande växt- eller djurart, med undantag för regnbåge, bäckröding och fjällröding;
19. bedriva jakt efter annat vilt än älg och rådjur;
20. framföra motordriven vattenfarkost i samband med isättning av fisk.

Åtgärder som anges i den till detta beslut hörande skötselplanen får utföras av naturvårdsförvaltaren eller av den som naturvårdsförvaltaren utser utan hinder av föreskrifterna A 1, A 10 och A 13. Dock erfordras länsstyrelsens tillstånd för anläggande av stig utöver slingan runt Stora Kroksjön samt för uppförande av vedförråd.

Avverkning av träd som vid fall kan orsaka skada på kraftledning får utföras utan hinder av föreskrift A 10. Uttransport av fälld älg får utföras utan hinder av föreskrift A 11.

Användande av motorbåt i samband med av länsstyrelsen medgiven kalkning får ske utan hinder av föreskrift A 12.

B. Föreskrifter enligt 9 § naturvårdslagen angående skyldighet för markägare och annan sakägare att tåla att vissa åtgärder utförs

Markägare och innehavare av särskild rätt till mark i naturreservatet förpliktas tåla att följande anordningar utförs och åtgärder vidtas för att tillgodose ändamålet med reservatet, nämligen

1. gränsmarkering av och upplysningsskyltar för naturreservatet i enlighet med till detta beslut hörande skötselplan;
2. anordnande och underhåll av stigar, spänger och broar i enlighet med till detta beslut hörande skötselplan;
3. uppförande av toaletter och soptunnor i enlighet med till detta beslut hörande

skötselplan.

4. rivning eller flyttning av jakttorn i enlighet med till detta beslut hörande skötselplan;
5. rivning eller åtgärdande av vindskydd och rastbänkar i enlighet med till detta beslut hörande skötselplan;
6. skötsel av skog i enlighet med till detta beslut hörande skötselplan.

C. Föreskrifter enligt 10 § naturvårdslagen om vad allmänheten har att iaktta

Utöver vad som gäller enligt andra författningar är det förbjudet att

1. framföra motordrivet fordon eller motordriven vattenfarkost;
2. göra upp eld, annat än på plats som angivits i den till detta beslut hörande skötselplanen;
3. plocka eller gräva upp växter;
4. bryta kvistar;
5. tillvarata eller på annat sätt skada torraka eller vindfälle;
6. medföra okopplad hund;
7. rida;
8. cykla;
9. anordna orienteringstävling eller sätta upp fasta orienteringskontroller;
10. tälta, annat än högst ett dygn åt gången på plats som angivits i den till detta beslut hörande skötselplanen.

Föreskriften C 6, förbud att medföra okopplad hund, gäller ej användande av hund i samband med jakt.

D. Föreskrifter meddelade med stöd av 9 § naturvårdsförordningen rörande naturvårdsförvaltningen

1. Naturreservatet skall utmärkas enligt svensk standard (SIS 03 15 22) och naturvårdsverkets anvisningar.
2. Stiftelsen för Västsvenska Fritidsområden skall vara naturvårdsförvaltare. Denna skall fortlöpande samråda med länsstyrelsen.
3. Länsstyrelsen meddelar föreskrifter om naturvårdsförvaltningen genom att

fastställa nedanstående skötselplan. Fastställelsen omfattar inte den ekonomiska utredningen. Syftet med naturvårdsförvaltningen är att tillse och värna om områdets natur- miljöer, så att deras höga naturvärden kan bestå, samt att hålla området tillgängligt för friluftsliv.

Med stöd av 9 § naturvårdsförordningen fastställer länsstyrelsen nedanstående skötselplan.

SKÖTSELPLAN

Föreliggande skötselplan har upprättats av länsstyrelsen under 1993-94. Samråd har skett med företrädare för Ale kommun, Stiftelsen för Västsvenska Fritidsområden, Abborresjöns fiskevårdsförening och naturskyddsföreningen i Ale. Till grund har legat bl a inventeringar utförda i länsstyrelsens regi 1974 av Bengt Emanuelsson, Kerstin Håkegård, Thorbjörn Schafferer och Claes Sjöstedt samt 1989 av Thomas Appelqvist.

Skötselplanen omfattar dels denna textdel, dels bifogade skötselplanekarta (bilaga 5). Textdelen är disponerad enligt följande:

- I. Disposition och skötsel av mark och vatten
- II. Anordningar för rekreation och friluftsliv
- III. Tillsyn
- IV. Dokumentation
- V. Revidering av skötselplanen
- VI. Finansiering av naturvårdsförvaltningen

I. DISPOSITION OCH SKÖTSEL AV MARK OCH VATTEN

ÖVERGRIPANDE MÅL

Målet med skötseln skall vara att bevara områdets biologiska värden och att bevara områdets - i första hand av dess orördhet betingade - värde för friluftsliv.

GENERELLA RIKTLINJER OCH ÅTGÄRDER

Skötsel av skog

Skogen i området lämnas för fri utveckling, med undantag för begränsade åtgärder längs stigar enligt vad som anges i skötselplanen.

Skogsvårdsåtgärder som aktualiseras efter t ex skogsbrand eller insektsangrepp erfordrar medgivande av undantag enligt 12 § naturvårdslagen. Vid prövningen skall därvid särskilt beaktas de råd och anvisningar om skogsskydd i naturskyddade områden som meddelats av naturvårdsverket och skogsstyrelsen.

För att skapa en beredskap inför eventuella bränder skall länsstyrelsen i samråd med det lokala brandförsvaret upprätta en släckningsplan. Målsättningen med planen är att bestämma metoder för släckning allt efter tillgänglig utrustning, brandens storlek och läge, väderlek, årstid m.m. Målsättningen är också att vid släckning använda så skonsamma metoder som möjligt och att under säkra förhållanden tillåta viss avbränning och självsläckning.

Skötsel av vattenområde

Kalkning

Kalkningen har hittills skett genom spridning av kalkmjöl från helikopter. Vid sådant utförande finns en risk att kalk oavsiktligt hamnar på stränderna och skadar strandvegetationen. Denna risk elimineras om kalken kan spridas i form av granulat. Denna metod är ännu under utvecklande och det är idag osäkert huruvida den kan komma till praktisk användning. Med hänsyn till ändamålet med reservatet är det angeläget undvika de risker som är förenade med helikopterspridning av kalkmjöl. Tidigare försök att kalka sjön från en mindre båt har, på grund av svårigheten att lägga ut tillräcklig mängd kalk, inte gett tillfredsställande resultat. Alternativet att använda en större kalkningsbåt skulle erfordra anläggande av en permanent eller tillfällig iläggingsramp och i samband därmed vissa ingrepp i sjön.

Möjligheten att sprida kalk från en mindre båt, som ej erfordrar iläggingsramp bör närmare undersökas, liksom möjligheten att använda granulat. Dessutom bör utredas vilka ingrepp i sjön och strandzonen som är nödvändiga för att möjliggöra användning av en större båt. I avvaktan på att dessa utredningar utförs och utvärderas, bör kalkningen fortsätta i nuvarande form. Dock skall särskild hänsyn iakttas för att undvika vindavdrift av kalk. I dokumentationen av reservatet skall särskild vikt läggas vid uppföljning av eventuella effekter av kalkningen på strandvegetationen (se avsnitt IV i skötselplanen).

För att utföra kalkning erfordras länsstyrelsens tillstånd enligt föreskrift A 15 i detta beslut.

Vattenreglering

Vattennivån i Stora Kroksjön är reglerad genom en spärrdamm och en regleringsdamm, vilka lagligförklarats i vattendomstolen den 19 augusti 1953. I regleringsdammen i sjöns utlopp har ett skibord placerats i utskovet, på en nivå 1,30 meter under dammens krön. Vattendomen medger en regleringsamplitud av 2,45 meter. Ett utnyttjande av regleringsrätten i dess helhet skulle medföra omfattande konsekvenser för vegetationen i sjöns strandzon samt avsevärt försämra möjligheterna till fritidsfiske och andra friluftaktiviteter vid sjön. Ett fullt utnyttjande av vattendomen kan därför inte anses vara förenligt med ändamålet för reservatet.

För att tills vidare kunna bevaka att dämning eller sänkning som kan skada reservatet ej sker har i reservatsförordnandet införts bestämmelser om att ändring rådande av dämningförhållanden i sjön ej får utföras utan länsstyrelsens tillstånd. Föreskriften innebär i princip att ersättning enligt naturvårdslagens bestämmelser kan bli aktuell. I första hand bör emellertid prövas möjligheten att träffa ett civilrättsligt avtal,

där nyttjanderättshavaren avstår från, eller överlåter, nyttjanderätten. På sikt är det lämpligt att vattendomen ändras så att den tillgodoser ändamålet med reservatet.

Fiske

Fisket och fiskevården regleras inte av reservatsföreskrifterna, annat än vad avser användandet av kemiska bekämpningsmedel samt inplantering av fiskarter. De arter som bedömts värdefulla för fiskevårdsföreningens verksamhet är undantagna från förbudet mot inplantering av främmande arter. För användande av motorbåt vid isättning av fisk gäller dispensabelt förbud enligt detta beslut. Vid tillstånd skall antalet tillfällen och tiden för användande av motorbåt så långt möjligt begränsas. Fiskevården, omfattande bl a isättning av fisk samt försäljning av fiskekort, kan även i fortsättningen bedrivas av Abborresjöns fiskevårdsförening. Anordningar på land för fritidsfiske och annat friluftsliv behandlas i avsnitt II i skötselplanen.

II. ANORDNINGAR FÖR REKREATION OCH FRILUFTSLIV

ÖVERGRIPANDE MÅL

Målsättningen är att underlätta tillgången till Stora Kroksjön och dess stränder och i övrigt, genom att bevara områdets orörda karaktär, främja förutsättningarna för vildmarksbetonade naturupplevelser.

RIKTLINJER OCH ÅTGÄRDER

Tillgänglighet

Den stig runt Stora Kroksjön som anges i bilaga 5 skall hållas i väl framkomligt skick. Våta partier skall spångas. Enklare trappor får vid behov utföras i särskilt branta partier längs stigen norr om Stora Kroksjön. Nedfallna träd skall vid behov kapas på ömse sidor om stig.

I övrigt bör i huvudsak inga stigar anläggas inom reservatet. En enkel stig som leder in i reservatet från väster och ansluter till slingan runt sjön kan emellertid övervägas. För sådan åtgärd erfordras länsstyrelsens tillstånd enligt föreskrift A 13 i detta beslut.

För att åstadkomma en förbindelse mellan det nybildade reservatet och det ursprungliga Risvedens naturreservat samt mellan det nybildade reservatet och Skogstorpsvägen, bör naturvårdsförvaltaren söka träffa avtal med berörda markägare om att anlägga en stig enligt redovisning på bifogad karta, bilaga 5.

Två parkeringsplatser finns ca 250 resp 300 m öster om det ursprungliga Risvedens naturreservat. Vidare finns plats för ett fåtal bilar vid Skogstorpsvägen, där stig

utgår mot Stora Kroksjön. Ca 350 m söder om det nybildade reservatet finns en plats som idag används för parkering. Naturvårdsförvaltaren bör söka träffa avtal med

markägaren om att upplåta denna plats, redovisad på bifogad karta, bilaga 5, för allmänhetens bilparkering.

Vindskydd, rastbänkar och eldplatser

Enkla vindskydd, uppförda av fiskevårdsföreningen, finns på tre platser enligt redovisning på karta, bilaga 5. I anslutning till varje vindskydd finns en rastbänk. Ytterligare ett vindskydd med rastbänk får anläggas på plats angiven på nämnda karta. Om dessa anläggningar lämnas att förfalla får naturvårdsförvaltaren, efter samråd med länsstyrelsen och fiskevårdsföreningen, åtgärda eller riva dem.

Eldplatser får anläggas eller bibehållas i anslutning till vindskydden. Övriga befintliga eldstäder skall, genom naturvårdsförvaltarens försorg, rivas. Besökare som avser elda förutsättes själva medföra ved. Ett vedförråd finns vid körvägen söder om Stora Kroksjön, omedelbart utanför reservatet. Ytterligare ett vedförråd kan, efter medgivande från berörd markägare, lämpligen uppföras längs den stig som norrifrån leder in i reservatet. Naturvårdsförvaltaren bör svara för påfyllning av ved i dessa förråd. I det fall vedförråd bedöms behövas inom reservatet, kan enkla sådana i anslutning till vindskydden övervägas. Det är enligt föreskrifterna förbjudet att inom reservatet bryta kvistar eller använda torrakor eller vindfällan till brännved. Uppförande av vedförråd erfordrar dispens enligt föreskriften A 13.

Tältning

Tältning ett dygn får ske i direkt anslutning till vindskydden.

Renhållning

Soptunnor eller toaletter skall så långt möjligt undvikas inom reservatet. Dylika anordningar bör få uppföras inom reservatet endast om så visar sig behövas för att trygga ändamålet med reservatet och då endast på platser i anslutning till vindskydden. För att uppföra sådana anordningar erfordras länsstyrelsens tillstånd enligt föreskrift A 14 i detta beslut. I det fall soptunnor eller toaletter uppförs inom reservatet skall naturvårdsförvaltaren ansvara för skötseln.

Befintliga soptunnor inom reservatet skall, om inte länsstyrelsen i särskild ordning meddelar tillstånd efter inkommen ansökan, genom naturvårdsförvaltarens försorg och i samråd med fiskevårdsföreningen avlägsnas.

Information

Informationsskyltar skall uppsättas på två platser enligt karta i bilaga 5.

Vidare bör överenskommelse söka träffas med berörda markägare om att informationsskyltar får sättas upp på två platser utanför reservatet, enligt markering på kartan, bilaga 5.

I det fall ny stig, som leder in i reservatet, anläggs, bör informationsskylt sättas upp vid

reservatsgränsen eller, efter överenskommelse med berörd markägare, på lämplig plats i anslutning till reservatet.

Informationsskyltarna skall ha av länsstyrelsen godkänd text och skall innehålla en orienteringskarta som visar reservatets omfattning, stigar, platser för eldning och tältning etc. Skyltarna skall också ge en kort beskrivning av områdets natur- och kulturvärden, skyddsmotiv, beslutsmyndighet, naturvårdsförvaltare samt föreskrifter för allmänheten. I fråga om områdets kulturvärden skall samråd ske med samfälligheten Risveden vid utformning av informationstexten. Skyltarna uppsätts på skyltställ av tryck impregnerat trä.

I det fall informationsskyltar kan anordnas utanför reservatet i anslutning till bilväg, kan skyltarna vid reservatsgränsen ges ett enklare utförande än vad som angivits ovan.

Jakttorn

Inom reservatet finns tre jakttorn på Långemossen, utmärkta på kartan, bilaga 5. Dessa skall genom naturvårdsförvaltarens försorg, och i samråd med jakträttsinnehavaren, avlägsnas eller flyttas till skogsbrynet väster om mossen.

Utmärkning av reservatets gräns

Gränsmarkering skall, genom naturvårdsförvaltarens försorg, utföras enligt svensk standard (SIS 03 15 22) och naturvårdsverkets anvisningar.

III. TILLSYN

Naturvårdsförvaltaren svarar för tillsynen av området.

IV. DOKUMENTATION

Dokumentation av skötseln skall göras med avseende på utförda åtgärder, tidpunkten för utförandet, noteringar om effekter av åtgärden, kostnader och intäkter samt finansieringen av naturvårdsförvaltningen. Naturvårdsförvaltaren svarar för dokumentationen av skötseln.

Ett program för dokumentation och uppföljning av naturvärden inom naturreservaten i länet håller på att upprättas av länsstyrelsen. I avvaktan på ett sådant program bör naturvårdsförvaltaren dokumentera vissa förhållanden som kan påverka naturvärdena inom reservatet, såsom slitage, vedtäkt och nedskräpning. Särskilt viktigt är att följa upp eventuella effekter på strandvegetationen av kalkningen. Länsstyrelsen svarar för sistnämnda moment.

Dokumentationen skall utgöra underlag vid eventuell revidering av skötselplanen.

V. REVIDERING AV SKÖTSELPLANEN

De åtgärder som anges i skötselplanen skall ses över vart tionde år eller i övrigt när det kan anses motiverat.

VI. FINANSIERING AV NATURVÅRDSFÖRVALTNINGEN

EKONOMISK UTREDNING

Länsstyrelsen har gjort en ekonomisk utredning, daterad 1994-02-28, avseende kostnader och intäkter för naturvårdsförvaltningen. Utredningen biläggs (bilaga 6).

FINANSIERING AV NATURVÅRDSFÖRVALTNINGEN

Till åtgärder enligt skötselplanen utgår högst 50 % statsbidrag, resterande del bekostas av naturvårdsförvaltaren.

I särskilda fall kan länsstyrelsen med stöd av 12 § naturvårdslagen medge undantag från reservatsbestämmelserna.

Enligt 37 och 38 §§ naturvårdslagen gäller bland annat att den som uppsåtligt eller av oaktsamhet bryter mot föreskrift som meddelats enligt 8 eller 10 § samma lag kan dömas till böter eller fängelse i högst sex månader och förpliktas ersätta kostnad som föranleds av gärningen.

Har någon vidtagit åtgärd i strid mot meddelad föreskrift, kan länsstyrelsen med stöd av 39 § naturvårdslagen, vid vite förelägga honom att rätta vad olovligen skett.

Länsstyrelsen har vidare möjlighet att hos kronofogdemyndigheten få handräckning för att åstadkomma rättelse.

Hur man överklagar, se bilaga (formulär 2).

Beslut i ärendet har fattats av länsstyrelsens styrelse. I styrelsens beslut har deltagit landshövdingen samt ledamöterna Arne Bengtsson, Gunnar Engqvist, Sven-Ingvar Eriksson, Ulrik Hammar, Gunnar Högborn, Lars-Olof Johansson, Ingvar Karlsson, Solveig Kjörnsberg, Lars-Olof Karlsson, Elizabeth Nyström, Leif Olsson och Lars-Gerhard Westberg samt ersättarna Fanny Rizell och S Gunnar Peterson. I den slutliga handläggningen har deltagit byrådirektören Larsson, föredragande, länsrådet Åkerlund, länsassessorn Josefson, förvaltningsenheten, miljövårdsdirektören Enander, biträdande miljövårdsdirektören Schafferer, biträdande länsarkitekten Söderström och

länsantikvarien Åkerström, miljö- och planenheten, samt överlantmätaren Dalbert, överlantmätdarmyndigheten.

Bengt K Å Johansson

Johan Larsson

Bilagor:

1. Översiktskarta
2. Beslutskarta
3. Fastighetsförteckning
4. Sändlista
5. Skötselkarta
6. Ekonomisk utredning
7. Sammanställning av remissyttranden
8. Besvärshänvisning